

POSTANOWIENIE

Dnia 10 czerwca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jarosław Matras

SSN Andrzej Ryński

w sprawie zażalenia **S. P.** na postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej w L. z dnia 28 grudnia 2012 r., sygn. akt Ds (...) utrzymanego w mocy postanowieniem Sądu Rejonowego w L. z dnia 26 marca 2013 r., sygn. akt IX Kp (...),

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 10 czerwca 2014 r.,

z urzędu - w przedmiocie rozważenia dopuszczalności wznowienia postępowania z urzędu ewentualnie stwierdzenia podstaw do wznowienia postępowania *ex officio*,

postanowił:

na podstawie art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. umorzyć postępowanie w przedmiocie rozważenia dopuszczalności wznowienia postępowania z urzędu, ewentualnie stwierdzenia podstaw do wznowienia postępowania *ex officio*.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 28 grudnia 2012 r., sygn. akt Ds. (...) prokurator Prokuratury Rejonowej w L. , po rozpoznaniu zawiadomienia S.P. w sprawie niedopełnienia obowiązków przez funkcjonariuszy publicznych: Komendanta

Wojewódzkiego Policji w L. i sędziów Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w L. w sprawie III SA (...) prowadzonej z wniosku skarżącego – na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k., art. 305 § 1 k.p.k., art. 325a k.p.k., odmówił wszczęcia śledztwa w tej sprawie.

S.P. wniósł na to postanowienie zażalenie, ale Sąd Rejonowy w L. postanowieniem z dnia 26 marca 2013 r., sygn. akt IX Kp (...), to postanowienie utrzymał w mocy.

Pismem z dnia 24 lutego 2014 r. S. P. zwrócił się do Sądu Okręgowego w L. o wznowienie postępowania w tej sprawie, na podstawie art. 9 § 2 k.p.k. w zw. z art. 542 § 3 k.p.k. oraz art. 439 § 1 pkt 6 k.p.k. „z uwagi na brak podpisu składu orzekającego sądu pod częścią dyspozytywną oryginału orzeczenia z dnia 26 marca 2013 r.” (k. 7 akt V Ko (...)).

Zarządzeniem z dnia 6 marca 2014 r. sygn. akt V Ko (...) upoważniony sędzia Sądu Okręgowego w L., na podstawie art. 542 § 1 k.p.k., art. 545 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. i art. 429 § 1 k.p.k., odmówił przyjęcia w/w wniosku S. P. o wznowienie postępowania – jako niedopuszczalnego z mocy prawa.

Zażalenie na to zarządzenie wniósł S. P..

Sąd Apelacyjny w (...) postanowieniem z dnia 26 marca 2014 r., sygn. akt II AKz (...), utrzymał w mocy zaskarżone zarządzenie, dzieląc przekonanie o niedopuszczalności z mocy ustawy wniosku o wznowienie postępowania, jako odnoszącego się nie do orzeczenia, które nie kończyło „postępowanie sądowe (jak tego wymaga przepis art. 540 § 1 k.p.k.), ale jedynie „postępowanie przygotowawcze”, bowiem miało tylko „charakter czynności sądowych w postępowaniu przygotowawczym „ (k. 19v w/w akt).

Pismem z dnia 14 kwietnia 2014 r. adresowanym do Sądu Najwyższego S. P. domagał się wznowienia z urzędu postępowania w sprawie II AKz [...] – na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 6 k.p.k. - „z uwagi na brak podpisu składu orzekającego sądu pod częścią dyspozytywną oryginału orzeczenia z dnia 26 marca 2014 r.” (k. 3 akt SN).

Zarządzeniem z dnia 29 kwietnia 2014 r. Przewodniczący Wydziału III Izby Karnej Sądu Najwyższego pismo to skierował na posiedzenie w przedmiocie

„rozważenia dopuszczalności wznowienia postępowania z urzędu, ewentualnie stwierdzenia podstaw do wznowienia postępowania *ex officio*” (k. 6 akt SN).

W tych okolicznościach Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Nie ulega wątpliwości, że pismo S. P. (podobnie jak to które skierował do Sądu Najwyższego, a które doprowadziło do niniejszego postępowania) z dnia 24 lutego 2014 r. wysłane do Sądu Okręgowego w L. (inicjujące postępowanie, którego wznowienia obecnie on się domaga) nie było wnioskiem o wznowienie postępowania zakończonym postanowieniem Sądu Rejonowego w L. z dnia 26 marca 2013 r., sygn. akt IX Kp (...). Jednoznacznie dowodzą tego dwie okoliczności.

Po pierwsze, jego treść i wskazanie przez jego autora jako podstawy prawnej, wyrażonych w tym piśmie żądań, przepisu art. 9 § 2 k.p.k. w zw. z art. 542 § 3 k.p.k. Przepisy te pozwalają stronie na złożenie (jedynie) wniosku sygnalizującego sądowi zaistnienie wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k. uchybień, stanowiących podstawę do wznowienia z urzędu postępowania. Stąd też takie poinformowanie sądu o dostrzeżonych przez stronę, w danym postępowaniu, podstawach do jego wznowienia *ex officio*, z pewnością nie stanowi wniosku o wznowienie postępowania (podlegającego stosownym rygorom i stosownej procedurze rozpoznania), ale tylko sygnalizuje sądowi potrzebę rozważenia możliwości wznowienia – z tych zgłaszanych podstaw – postępowania z urzędu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2013 r., III KZ 46/13, Lex nr 1350557).

Po drugie, wznowienie postępowania na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. (a więc tej, którą wskazał S. P. w przywołanym powyżej piśmie) w związku z ujawnieniem się jednego z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. może w ogóle nastąpić tylko z urzędu, nie zaś na wniosek strony (por. uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 24 maja 2005 r., z. 6, poz. 48).

Ustalenie, że pismo S. P. z dnia 24 lutego 2014 r. nie stanowiło wniosku o wznowienie postępowania, a jedynie złożoną w trybie art. 9 § 2 k.p.k. sygnalizację o zaistnieniu w sprawie podstaw do wznowienia z urzędu postępowania, skutkuje dalszymi konsekwencjami, istotnymi dla oceny poprawności trybu prowadzonego – w związku z tym pismem – postępowania.

Bezsporne jest to, że zarządzeniem z dnia 6 marca 2014 r. upoważnionego sędziego Sądu Okręgowego w L. wspomniane pismo S. P. zostało błędnie uznane za wniosek o wznowienie postępowania. Świadczy o tym:

Po pierwsze, sama treść zawartego w tym zarządzeniu rozstrzygnięcia („odmówić przyjęcia wniosku S. P. o wznowienie postępowania”),

Po drugie, powołana w tym zarządzeniu podstawa prawna,

Po trzecie, procesowa postać tej decyzji. Wydanie jej w takiej formule świadczy o potraktowaniu przedmiotowego pisma nie jako sygnalizującego zaistnienie podstaw do wznowienia postępowania *ex officio* (bo wówczas nie byłoby potrzeby: „odmawiać przyjęcia wniosku”- skoro taki nie był w ogóle złożony), ale jako wniosku o wznowienie postępowania (którego odmówiono przyjęcia jako „niedopuszczalnego z mocy prawa”).

W świetle powyższych stwierdzeń nie ulega więc wątpliwości, że ta decyzja podjęta przez upoważnionego sędziego w dniu 6 marca 2014 r. miała wadliwą formułę rozstrzygnięcia.

W istocie – stosując reguły interpretacyjne z art. 118 § 1 k.p.k. – należało uznać, iż rzeczywista treść wyrażonego w tym zarządzeniu oświadczenia, wyraża się w stwierdzeniu o braku podstaw do wznowienia z urzędu postępowania zakończonym postanowieniem Sądu Rejonowego w L. z dnia 26 marca 2013 r., sygn. akt IX Kp (...).

O znaczeniu czynności procesowej – w myśl przywołanego przepisu art. 118 § 1 k.p.k. – decyduje treść złożonego oświadczenia woli. Stąd też niewłaściwe jej oznaczenie – także w wypadku środka zaskarżenia - zamiast właściwego w konkretnych okolicznościach danej sprawy, nie ma decydującego znaczenia. Ta zasada określona w art. 118 § 1 k.p.k. dotyczy także oznaczenia czynności procesowej dokonanej przez organy postępowania.

W konsekwencji powyższych ustaleń, nie ulega wątpliwości, że dalsze postępowanie dotyczące tego zarządzenia z dnia 6 marca 2014 r. było wadliwe. Bezzasadnie bowiem uznano (zważywszy na tegoż rzeczywistą formę procesową), że S. P. przysługuje prawo jego zaskarżenia, jak też - równie wadliwie – wniesione przez niego zażalenie rozpoznano. Sąd Najwyższy niejednokrotnie już bowiem zauważał, że w wypadku gdy sąd – po zasygnalizowaniu mu przez stronę

zaistnienia jednego z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k., stanowiącego podstawę do wznowienia postępowania z urzędu, w trybie uregulowanym w art. 9 § 2 k.p.k. – takiego uchybienia nie stwierdzi, to nie ma wówczas nawet obowiązku wydania w tej kwestii jakiegokolwiek decyzji procesowej (postanowienia, zarządzenia) i może jedynie poprzestać na poinformowaniu o tym strony. W żadnym wypadku, także i wtedy, gdy sąd – w formie procesowego rozstrzygnięcia – da wyraz swojemu przekonaniu co do niestwierdzenia podstaw do wznowienia postępowania na podstawie art. 542 § 3 k.p.k., stronie nie przysługuje w tej kwestii środek odwoławczy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: dnia 4 sierpnia 2005 r., IIKZ 37/05 , OSPriPr 2007, z. 2 , poz. 8; z dnia 21 maja 2008 r., VKZ 27/08 , OSPriPr 2008, z. 10 ,poz. 17; dnia 28 grudnia 2006 r., IV KO 65/06, R-OSN KW 2006, poz. 2589, dnia 5 czerwca 2009 r. VKZ 31/09, OSN KW 2009, z. 10, poz. 90).

Poprawne odczytanie – zgodnie z regułą wskazaną w art. 118 § 1 k.p.k. - treści oświadczeń wyrażonych w zarządzeniu z dnia 6 marca 2014 r. i uwzględnienie jego rzeczywistego znaczenia procesowego, powinno być prowadzić do wniosku o tym, iż S.P. nie przysługiwało (w drodze środka odwoławczego) prawo do kontroli wyrażonego w tym zarządzeniu negatywnego stanowiska względem podjętej przez niego inicjatywy. Wydane wbrew temu przez Sąd Apelacyjny postanowienie z dnia 26 marca 2014 r. utrzymujące w mocy zaskarżone przez S. P. zarządzenie, nie może skutkować dalszymi wiążącymi konsekwencjami procesowymi. Nie może być zatem – wobec faktycznego braku umocowania procesowego – nawet traktowane jako orzeczenie kończące postępowanie wszczęte z urzędu w przedmiocie wznowienia postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Rejonowego w L. z dnia 26 marca 2013 r., które zostało zainicjowane pismem S. P. z dnia 24 lutego 2014 r. To bowiem faktycznie zakończyło wydane przez upoważnionego sędziego Sądu Okręgowego w L. zarządzenie z dnia 6 marca 2014 r., skoro z chwilą wydania było już ono prawomocne i niezaskarżalne.

Opisane uwarunkowania procesowe sprawiają, iż pismo S. P. z dnia 14 kwietnia 2014 r., skierowane do Sądu Najwyższego stało się bezprzedmiotowe. Sygnalizowane w nim (rzekome) uchybienie z art. 439 § 1 pkt. 6 k.p.k. dotyczy jednak postanowienia , które faktycznie „nie kończyło postępowania”, to bowiem z

urzędu nie był prowadzone. Już tylko z tego powodu nie może ono stanowić podstawy do rozstrzygnięcia w zakresie przedmiotu niniejszego postępowania. Byłoby to nieuprawnione, z tego względu, iż w świetle przedstawionych powyżej okoliczności brak jest warunków do uznania, że postępowanie o wznowieniu z urzędu postępowania, którego to wznowienia z urzędu domaga się obecnie S. P., zostało w ogóle wszczęte. Nie można bowiem za taką czynność uznać samego wniesienia przez niego pisma w którym informował - w trybie art. 9 § 2 k.p.k. w zw. z art. 542 § 2 k.p.k. – o zaistnieniu uchybienia z art. 439 k.p.k. Zarówno ze względu na charakter regulacji stanowiącej podstawę tych działań (nie podważającej však zasady, iż, w tym trybie, sąd działa wyłącznie z urzędu, a strona ma tylko prawo sygnalizacji), jak też wspomniany już brak po stronie sądu obowiązku ustosunkowania się do tej sygnalizacji w formie procesowej. W tych warunkach, mając przy tym na względzie rzeczywiste znaczenie oświadczenia wyrażonego w zarządzeniu upoważnionego sędziego Sądu Okręgowego w L. z dnia 6 marca 2014 r. i wobec tego, że nie można wszcząć postępowania, które w ogóle nie zostało wszczęte, uznać należało brak podstaw do rozstrzygnięcia odnośnie przedmiotu niniejszego postępowania. W konsekwencji – w tym zakresie – postępowanie umorzono, uznając tą zaistniałą sytuację za wyczerpującą wskazaną w art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. podstawę umorzenia.

Z tych wszystkich względów postanowiono – jak wyżej.